

УДК 339.138

Марусей Т.В.,

к.е.н., доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи,
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка,
м. Кам'янець-Подільський, Україна

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ

Сучасний розвиток сфери гостинності визначається впровадженням і застосуванням багатьох новітніх інформаційних технологій: глобальні комп'ютерні системи пошуку та бронювання, інтегровані комунікаційні мережі, системи мультимедіа, інформаційні системи управління тощо, що мають значний вплив на функціонування й удосконалення даної сфери. Зростання попиту на туристичні послуги неабияким чином впливає на необхідність підготовки конкурентоспроможних фахівців сфери гостинності, які вільно володіють широким спектром професійно важливих знань та умінь. Як наслідок, збільшення процесів, що впливають на підвищення якості туристичної освіти, шляхом її інтеграції та уніфікації. Пандемія COVID-19, а згодом повномасштабне вторгнення Російської Федерації на територію України змінили наше життя докорінно, тому в умовах сьогодення як ніколи потрібно забезпечити високий рівень підготовки здобувачів вищої освіти.

В сучасних умовах в якості ключового фактора розвитку економіки XXI

століття виступають дані, представлені в цифровій формі. У зв'язку з цим ІТ-технологіям відводиться першорядна роль. Стрімкий розвиток цифрової економіки в світі забезпечує підвищення конкурентоспроможності держав, галузей, підприємств. Виникнення інформаційного суспільства, яке формує цифрову, віртуальну реальність зі специфічними соціальними, культурними, споживчими практиками, багато в чому зумовило інноваційні процеси в сфері туризму.

Цифровізація або діджиталізація є основою для розвитку сучасного бізнесу. За даними Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) кількість міжнародних туристів досягне 1,8 мільярдів осіб до 2030 р. або раніше. Оскільки цей сектор зросте скоріше за міжнародну економіку і міжнародну торгівлю, важливого значення набуває виокремлення його сталого розвитку та інтеграція з моделями розвитку виробництва та споживання міжнародних товарів і послуг. Діджиталізація вже декілька років є головним трендом та чинником зростання бізнесу. Технології трансформували як бізнес, так і його підходи до клієнтів. Digital революція не оминула і туристичний бізнес та сферу гостинності. Навпаки, у туристичному бізнесі не залишилось сегментів, яких вона б не зачепила. Достатньо кількох хвилин, аби спланувати мандрівку: миттєво забронювати літак, прочитати відгук про будь-який ресторан, знайти та орендувати житло у будь-якому куточку світу. Технології зробили це все можливим і піднесли на новий рівень[2].

На сьогодні питання підготовки фахівців туристичної галузі до використання інформаційних технологій у своїй професійній діяльності є недостатньо вивченою та вимагає пошуку нових підходів та методичних розробок [4]. Вирішення цих питань покладається на працівників закладів вищої освіти, у процесі оновлення освітніх програм і навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальностями 242 «Туризм і рекреація» та 241 «Готельно-ресторанна справа». Саме професійна діяльність майбутніх професіоналів туристичної галузі та готельно-ресторанного бізнесу розглядається в контексті світових викликів глобалізації й містить невичерпний

матеріал для постійного вдосконалення представників окресленого сегменту ринку.

Фахова діяльність спеціалістів з туризму і рекреації та готельно-ресторанної справи базується на системі цінностей, за допомогою якої знання і вміння інтегруються у практику [1]:

1. Універсальність. Освіта у сфері обслуговування, на відміну від деяких інших форм навчання і виховання, не може орієнтуватись на вузьку спеціалізацію. Її багатогранність та багатовекторність обумовлені природою людини, її матеріальними і духовними потребами.
2. Тісний зв'язок з практикою: чергування розумової праці з фізичною діяльністю; позитивне налаштування; практична перевірка отриманих знань; участь у тренінгах, форумах, стажуваннях.
3. Широкий діапазон особистих якостей, зокрема: високі стандарти поведінки; вміння управляти людьми; системне мислення; адаптування рішень до ситуацій; відкритість; готовність до безперервного навчання; здатність знаходити спільну мову; вміння діяти у полікультурному оточенні; вміння управляти змінами тощо. До виділених автором цінностей слід також додати вміння використовувати інформаційні системи і технології, які є необхідною складовою професійної діяльності в туризмі та готельно-ресторанному бізнесі.

Для того щоб сформувати фахові компетентності щодо використання інформаційних систем і технологій, зазначених у Стандартах вищої освіти за спеціальностями «Туризм і рекреація» та «Готельно-ресторанна справа», було оновлено освітні програми та впроваджено певні освітні компоненти до навчальних планів здобувачів вищої освіти зазначених спеціальностей Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.

В даному університеті введено освітні компоненти, які розглянемо детальніше. Навчальна дисципліна «Інформаційне забезпечення туристичного бізнесу» викладається для студентів першого курсу освітнього рівня бакалавр, які навчаються за освітньою програмою «Туризм і рекреація з метою надання студентам базового комплексу знань, умінь і навичок щодо використання засобів

інформаційних технологій, необхідних для ефективності їх професійної діяльності. Основними завданнями дисципліни є: вивчення студентами основних положень і відомостей про роль та місце інформації у розвитку туристичної галузі та готельно-ресторанного бізнесу; ознайомлення студентів з апаратним і програмним забезпеченням інформаційних технологій в туризмі та готельно-ресторанній справі. Студенти знайомляться з видами інформації, їх основними джерелами, інформаційно-пошуковими системами, алгоритмом пошуку інформації, технологією оформлення результатів інформаційного пошуку; засобами інформаційного забезпечення в туризмі та готельно-ресторанному бізнесі; прикладними програмами з формування, просування і реалізації туристського продукту, автоматизованими системами бронювання і резервування, системами автоматизації управління готельними і ресторанными закладами.

В системі підготовки майбутніх спеціалістів з готельно-ресторанної справи до використання інформаційних систем і технологій у професійній діяльності є дисципліна «Інформаційні технології в готельному та ресторанным бізнесі», яка викладається для студентів освітнього рівня бакалавр. Дана дисципліна забезпечує більш поглиблене вивчення сучасних інформаційних систем, їх раціонального використання, а також упровадження сучасних інформаційних технологій у практичну діяльність, а основними завданнями є: ознайомлення з сучасним станом і тенденціями розвитку інформаційних технологій; мережними інформаційними технологіями; інформаційною складовою організації туристської діяльності та готельно-ресторанного бізнесу; перспективами розвитку інформаційних технологій у соціально-культурній сфері, туризмі, готельно-ресторанній справі; апаратно-технічним й програмним забезпеченням інформаційних технологій; критеріями вибору засобів технічного забезпечення; організацією системи підтримки прийняття управлінських рішень; основами роботи із системами бронювання; напрямками використання Інтернету; класифікацією Інтернет-ресурсів туристичної і готельно-ресторанної спрямованості; основами електронної комерції; електронною рекламною

діяльністю у мережі Інтернет у сфері готельно-ресторанного сервісу; специфікою маркетингу послуг й інформаційного маркетингу в Інтернет; технологією створення баз даних; технологією розсилання й прийому кореспонденції в Інтернет.

На лабораторних заняттях здобувачі вищої освіти більш детально вивчають програмне забезпечення «Парус», а саме працюють з модулями «Парус-Туристичне агентство», «Парус-Готель», «Парус-Ресторан», а також ознайомлюються з програмами «IT-tour», «Оверія-Туризм», «ForRestPOS Ресторан», «jSolutions» та ін[1].

Отже, сучасні інформаційні системи та технології відіграють велику роль в організації та розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу, саме тому кожен фахівець в означених сферах діяльності повинен володіти певним рівнем знань і вмінь щодо їх використання на практичному рівні. Підготовка майбутніх фахівців, які володітимуть навиками роботи з інформаційними системами і технологіями, сприятиме їх конкурентоспроможності, а також створить новий поштовх для розвитку сфери обслуговування та економіки України в цілому.

Література:

1. Василенко С. Вища освіта в Європі: традиційні і нові підходи в аспектах європейської інтеграції. *Проблеми освіти*. 2017. Вип. 7. С. 155-160.
2. Марусей Т. В. Діджиталізація туристичного сектору як інструмент розвитку в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2020. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8116>. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.8.73
3. Полковнікова І. Професійна підготовка менеджерів туризму до використання інформаційних технологій. *Вісник Луганського національного Університету ім. Тараса Шевченка*. Серія «Педагогічні науки». 2009. № 10(173). С. 89-96.
4. Сидорук А.В., Омеляненко Г.А. Інформаційні системи і технології в системі підготовки майбутніх фахівців сфери туризму та готельно-

ресторанного бізнесу. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/1171-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-1126-1-10-20220412.pdf> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-48>